

KMETSKI LIST

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in tozi se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14 194.

Svoboda je mogoča

samo v lastni državi

Minula nedelja je bila za Ljubljano in Slovenijo pomemben dan. Zbrali so se v Ljubljani možje, ki so odločeni, nadaljevati v politiki delo blagopokojnega kralja Aleksandra Zedinitelja ter utrditi temelje Jugoslavije tako, da se bo v njej počutil vsak Slovenec, Hrvat in Srb brez ozira na razliko stanu srečnega in zadovoljnega. Ta misel je vsekakor vredna dela in boja, je vredna naporov, ki naj ji pripomorejo do zmage in končnega uresničenja.

O zborovanju Jugoslovanske nacionalne stranke same poročamo na drugem mestu. Tu naj omenimo le nekaj vprašanj, o katerih si mora biti danes na jasnem vsak Slovenec.

O slovenstvu in jugoslovanstvu smo na tem mestu že večkrat govorili in mislimo, da med našimi čitatelji ni človeka, ki si glede tega ne bi bil na jasnem. Mi vemo, da slovenstvo jugoslovanstva ne izključuje in da jugoslovanstvo slovenstva ne duši. Narobe: slovenstvo je pot v jugoslovanstvo in prav v jugoslovanstvu je rešitev slovenstva. To je resnica, ki je ne zabriše nobeno zavijanje in o tem je vsak razgovor prav za prav nepotreben. Važnejše je nekaj drugega, namreč:

Svoboda

Zavedati se moramo, da je narodna svoboda tisto najvišje dobro, brez katerega ni napredka in ne razvoja. Kaj pa je glavni pogoj vsake resnične narodove svobode?

Na to vprašanje nam je v nedeljo dal sen. Ivan Pucelj jasen, odločen in nedvoumen odgovor, ko je izjavil, da brez lastne države, brez lastne, suverene države samostojnosti ni niti narodne svobode, niti napredka, niti življenja.

Ob teh odločnih in do skrajnosti resničnih besedah se drami zlasti nam Slovencem cela vrsta novih vprašanj. Mislimo pa, da ni med nami človeka, ki bi si še ne bil na jasnem glede tega, kje naj mi Slovenci kot narod iščemo možnost državne samostojnosti. Ta možnost nam je dana edino v pravilno urejeni, zdravi, edini in zedinjeni — Jugoslaviji.

Ker to vemo, ker smo to spoznali in se za to spoznanje tudi odločili, pa nam nastaja dolžnost, da se za to državo brigamo, da za njeno pravilno ureditev skrbimo kakor za svoj lastni dom.

Večkrat smo že tudi naglasili, da naše kmetско gibanje ni razredno, ampak ljudsko, narodno, človečansko. Mi se iz narodne enote nočemo izločiti kot razred, ampak hočemo in moramo kot zdravo jedro naroda samega združiti in v zdravju prekvasiti ves narod.

Na nedeljski manifestacijski konferenci v Ljubljani smo slišali mnogo toplega prizna-

nja slovenskemu kmetu. Iz ust mož, ki prav gotovo niso prišli v Ljubljano zato, da bi se nam laskali, da bi nas hvalisali, iz ust poštenih in značajnih borcev, ki za svoje ideje nikoli niso potrebovali tujih plašcev, smo slišali priznanje, da je slovenski človek v nadčloveški borbi s tujim nasiljem znal ohraniti svoj jezik, svojo kulturo in svojo zemljo, ki jo je kot dragoceno doto prinesel s seboj v jugoslovansko skupnost.

To priznanje nas ne sme omamiti; zaradi tega se ne smemo prevzeti. Kakor svet opomin nam v zanosu zveni resna beseda našega borca, senatorja Ivana Pucelja:

Slovenci nosimo težko odgovornost

Da, silno odgovornost nosimo. Moramo se je zavedati in se po tem ravnati.

V edinstveni (unitaristični) Jugoslaviji smo mi ne le njen steber na severo-zapadu, ampak smo kljub svoji maloštevilnosti tudi važen činitelj (faktor) v njeni notranji politiki.

Zavedati se moramo, da je od našega pravnega ravnanja in delovanja v znatni meri odvisno tudi zdravje države. Zato se je oklepamo in se je moramo oklepati z vedno večjim ognjem, z vedno večjo ljubeznijo. Gluhi in slepi moramo biti za vsa mamila in slepila, ki prihajajo od koder koli in hočejo to, kar je združila kri, z besedo razediniti, razkosati in z lažnimi pretvezami omajati.

Mi se zavedamo te odgovornosti. In prav zato, ker se je zavedamo, gremo v strnjениh vrstah po poti, ki so nam jo pokazali tisti, ki so za nas — umrli. Zato smo slovenski kmetje nacionalni, ne morda s puhlo besedo in z bahavim krikom, ampak v duhu in resnici.

Mi spoštujemo in ljubimo žrtve svojih prednikov, sveta nam je mučeniška kri naših dedov in bratov, vseh naših dragih, pa naj jim je tekla zibelka od Triglavu, ob Savi, v Dalmaciji, pod Lovčonom, na Hrvatskem, v Vojvodini, Šumadiji ali Makedoniji, mi vemo in čutimo, da je vsa ta kri naša, ker je tekla za našo zemljo. Zato domovina vedno lahko ve, da bo slovenski kmet znal z istim zanosom in še z večjo požrtvovalnostjo braniti svojo in jugoslovansko zemljo danes kakor jo je znal braniti dolgih 1200 let! Kajti to je hkratu z našimi socialnimi zahtevami tudi vsebina kmetstva: Na svoji zemlji svoj gospod!

Ob vsem tem pa se zavedamo jasno in določno, da ni uspehov brez trdne gospodarske podlage.

Socialna pravičnost

Ce mi kličemo po socialni pravičnosti, če zahtevamo pošteno izvedbo agrarne reforme — zakaj delamo to? Ne morda zato, ker bi nas opajal boljševidem ali katera koli druga tuja ideja. Ne zato, ker bi hoteli komu delati krivico. Ne zato, ker bi hoteli izzivati nered! Ne in zopet ne!

Kar mi zahtevamo, je sveti klic pravičnosti. Povejte, kaj je lepše in plemenitejše kakor popolna pravičnost!

Vprašamo pa: Kdo je pravičnejši: tisti, ki zahteva, da naj delovni človek uživa sadove svojega dela in od obilice v ljubezni in slogi da tudi drugim — ali oni, ki hoče, da naj sadove dela uživajo postopači in oderuhi, medtem ko naj delovni ljudje gagajo v bedi in pomanjkanju?

Naj nam na to vprašanje pred vestjo naroda odgovore tisti, ki nas sumničijo, blatijo in natolcujejo! Naj se porazgovore z nami glasno in javno, da jih bo slišal narod!

Rekli smo vedno in danes ponavljamo: kakor brez lastne državnosti in narodne svobode, tako brez zdrave gospodarske podlage ni razvoja in ne napredka.

To zdravo podlago ustvariti, utrditi in jo res narodu dati kot njegovo zasluženost, to je naša naloga, to je naš veliki cilj. Kar je dobrega in zdravega, gre z nami. Kar je trdega in mračnega, kar kljub zunanji svobodi notranje še tiči v tujih verigah, nas blati in-psuje.

Nas te psovke ne bole. Prišli smo iz naroda in delamo za narod. Kaj se godi ob strani, nam ni mar. Svoje odgovornosti se zavedamo, za izgublence ne prevzemamo niti odgovornosti niti ne poznamo prizanašanja.

Atentator obešen

Or so časopisi že veliko poročali, je lantsko leto poskusil ameriški državljani zid Helmut Hirsch izvršiti atentat na državnega kancelarja in voditelja Nemčije Adolfa Hitlerja, a je bil se ob pravem času aretiran. Preiskava se je vodila proti njemu vse do zadnjih dni. Ameriški poslanik v Berlinu je ponovno poskusil intervenirati za Hirscha, ki so ga obtožili veleizdaje, ker je po rodu nemški Zid, vendar so vsi njegovi poskusi ostali brez uspeha. Hirsch je bil v tajnem procesu obsojen na smrt na gavgah.

Stalin se poroči

Letos v jeseni se namerava Stalin zopet poročiti. Pred kratkim se je zaročil z Ireno Sofijevno, predsednico beloruskega komisarijata za težko industrijo.

Doma in drugod

Nedeljska konferenca Jugoslovanske nacionalne stranke se je kljub drugačnim željam nekaterih spremenila v mogočno manifestacijo jugoslovanske državne misli, v manifestacijo vere, da smo Slovenci, Hrvatje in Srbi nedeljiva enota, ki hoče imeti socialno pravičen enotni dom.

Po neljubih prizorih, ki so jih nezreli in neodgovorni uprizorili ob prihodu g. Petra Živkovića in njegovih tovarišev v soboto zvečer, je narod v nedeljo toliko odločneje pokazal, kaj hoče in kaj odobrava.

Velika kazinska dvorana je bila že davno pred napovedanim časom nabito polna. Ko so ob 10. uri vslopili gen. Peter Živković, senator Jovan Banjanin, zam. kralj. nam. senator dr. Peter Zec, inž. in bivši minister Daka Popović, senator dr. Grga Andjelinović, senator in bivši poslanec Miljutin Dragović v spremstvu senatorjev Iv. Puelja in dr. Alberta Kramerja ter poslancev Mravljeta, Komana in Turka v dvorano, je zaoril tak vihar navdušenja, ploskanja in pozdravljanj, kakor ga Ljubljana že dolgo ni doživela. Po dolgotrajnih ovacijah je množica zapela državno himno, nakar je po kratkem pozdravnem nagovoru podal poročilo prednik stranke, arm. general v rezervi Peter Živković.

Iz njegovega jedrnatega govora naj poudarimo le one misli, ki so za naše razmere najbolj važne in aktualne. Slovenci, Hrvatje in Srbi smo nacionalna enota, kar pa ne pomenja, da bi moral katerikoli teh treh radi te nacionalne enotnosti žrtvovati lastne svojskosti. Narobe: vsi ohranijo in bodo ohranili svoje kulturne, jezikovne in verske posebnosti, ker so to svetlinje, polne dragocenih moralnih vrednot. Prav z ohranitvijo teh svojih posebnosti prinašajo Slovenci, Hrvatje in Srbi v skupno Jugoslavijo garancije srečnega in zdravega sožitja in napredka. Popolnoma napačno torej misli, kdor pravi, da bi n. pr. Slovenci kot Jugoslovani morali žrtvovati svoj jezik, vero ali kulturo. Ne, ampak prav v jugoslovanstvu nam je vse to ohranjeno, priznано in spoštovano in samo v jugoslovanstvu imamo Slovenci, Hrvatje in Srbi poročstvo za svoje slovenstvo, hrvatstvo in srbstvo.

Hočemo unitaristično državo, kakor smo jo zahtevali že pred njenim nastankom. Le v taki državi je dana možnost, da so vsi državljani brez razlike in ne glede na jezik, vero, stan in socialni položaj deležni enakih pravic.

Ko je podal pregled o notranjepolitičnem položaju, je zaključil svoj govor s toplim pozdravom Slovincem.

Za njim je govoril senator Jovo Banjanin, ki je na svoj znanj, izklesani način podal nekaj tehtnih pogledov na današnji naš notranje in tudi zunanje politični položaj.

Važna je njegova zahteva po jasnosti v politiki. Ob dogodkih, ki pretresajo Evropo in ves svet, ni mogoče pustiti, da narod v negotovosti čaka sto let. Kdor tako misli, je v zmoti. Treba je jasnosti, treba je miru, ki ga narod hoče, da bo mogel živeti, delati in uspevati.

Vsi sloji naroda morajo biti zadovoljni, tako je treba urediti državo. Saj vemo, da lahko iščemo in najdemo srečo samo v domovini. Naj obstoja še toliko internacional, postanejo vendar naši delavci, ki morajo v tujino za kruhom, tamkaj sužnji tujega kapitala. Le doma in v soglasnosti z vsemi res demokratično mislečimi elementi je mogoče doseči največje blagostanje.

Med drugim se je sen. Banjanin dotaknil tudi majniške deklaracije in toplo pozdravil vse, kar je v njej dobrega. Zgodovina bo to vedno pravilno ocenjevala in priznala. S citati iz Šušteršičeve brošure »Moj odgovor« pa je osvetlil tudi drugo plat, kar je vzbudilo med poslušalci obilo zanimanja in bo brez dvoma mnogo pripomoglo do jasnosti in pravilnega gledanja.

Glede avtoritarnega režima po ukinitvi parlamenta je naglasil, da je demokracija pač ideal, po katerem stremimo. Nikakor pa ni bilo mo-

goče iz avtoritarnega režima takoj preiti v popolno demokracijo. Še preden je Španija pokazala, kam narod in državo pripelje tak lahkomišljen korak, so se naši narodni politiki zavedali tega. Zato so bili za postopno uvajanje demokracije, za kar so še danes. Kajti za demokracijo je treba vzgoje, pomirjenja in politične zrelosti.

Govor je množica sprejemala z burnim odobravanjem. Enako tudi govora inž. Popovića in zlasti senatorja Andjelinovića, ki je pokazal na marsikako bridko resnico in posvetil v mnogotere temne strani zakulisnih borb.

Prisrčne so bile potem tudi besede senatorja Miljutina Dragovića iz Šumadije. G. Dragović je podal sliko demokracije v predvojni Srbiji in naglašal, da naj se javnega delovanja ne loti, kdor se boji kritike. Kritika je potrebna, je nujna in ima narod tudi pravico do nje.

Iskrene besede so bile tudi iskreno sprejete. Govorili so še sen. dr. Kramer, Ivan Puelj, zastopnik akademske mladine in zastopnik nacionalne mladine. Ob eni je bilo zborovanje zaključeno in zborovalci so se razhajali v prepričanju, da se bližajo Jugoslaviji časi napredka in notranje okrepiteve, kar je želja vseh poštenih državljanov. Med udeleženci je bilo zlasti veliko število kmetijskih zastopnikov iz najrazličnejših okrajev in tudi obilo kmetijske mladine.

Popoldne je gen. Peter Živković z ostalimi politikami odpotoval po Sloveniji. Viharno je bil pozdravljen na Vrhniki, v Logatcu, na Rakeku, v Ribnici, nadalje na Vižmarjih, v Škofji Loki, v Domžalah in v Kamniku. Povsod je narod pokazal odločno voljo, da hoče enotno Jugoslavijo. O tem zmagovitem pohodu bomo še poročali.

† Dr. Uccellini-Tiče

Dne 1. t. m. zjutraj ob 4 je za vedno zatisnil na otoku Lopudu v svojem rojstnem kraju oči kotorški škof dr. Franjo Uccellini-Tiče. Pokojnik bi bil letos 2. avgusta obhajal 90letnico svojega življenja.

Škof Uccellini je svetel primer, kakor lahko plemenit človek tudi na tako visokem mestu kakor je škofovsko, združi službo Bogu s službo narodu. Pokojnik, ki je bil vedno vzoren duhovnik, je tudi dosledno naroden in neutrašen borec za narodove pravice. Bil je tudi vnet član in ognjevit zagovornik Sokola, kar je pokazal zlasti l. 1933, ko je odločno nastopil zoper poslanico jugosl. škofov proti Sokolu.

Plemenit po srcu, velik po svoji izobrazbi in nezlomljivo kremenit po svojem značaju je bil pokojni škof vedno živ svetilnik svojemu narodu.

Pokojnik je bil poleg vsega drugega dela tudi spoštovan književnik. Prevedel je iz italijanščine Dantejevo »Božansko komedijo« in posvetil prevod: »Slogi in ljubezni istokrvnih in istojezičnih bratov Srbov in Hrvatov.« Delo je izšlo l. 1909. in je škofu taka narodna odločnost in zavednost nakopala mnogo sovražnikov. Celo

sam tedanji avstrijski cesar Franc Jožef I. se je hudo razburil.

Škofa Uccellinija pa ni omajal noben vihar. V 43 letih svojega škofovanja je na verskem, vzgojnem in prosvetnem ter socialnem polju storil za svoj narod toliko dobrega, da je postal nesmrten. Truplo so sicer ob žalovanju naroda ne le v Primorju, ampak povsod po Jugoslaviji, položili k večnemu počitku, duh pokojnikov in njegovo delo pa ostane v narodu večno živo. Spomenik mu namreč stoji v srcih vseh, ko so videli njegovo delo in bili deležni teh blagodejnih sadov.

Z željo, da bi usoda Jugoslaviji naklonila še mnogo takih cerkvenih knezov, kličemo: Slava spominu škofa Uccellinija!

Hrvatski dnevnik

preživlja ostro krizo. Sedem urednikov dr. Mačkovega glavnega glasila je odpovedalo službo. Odpoved so izročili predsedniku konzorcija, ki izdaja list, inž. Košutiću, dr. Mačku pa so poslali obširno utemeljitev svojega koraka. Službo so odpovedali zaradi stalnih konfliktov z glavnim urednikom dr. Ilijo Jakovljevićem in njegovo skupino v redakciji. Obvestili so o svojem koraku tudi zagrebško sekcijo Jugoslovenskega novinarskega združenja. V vseh svojih vlogah podarjajo, da njihova skupna odpoved službe nima nikakega političnega ozadja.

Uredniki, ki so dali odpoved, tvorijo jedro in več ko polovico uredništva. Po večini sodelujejo pri listu že od početka in spadajo med njegove ustanovitelje. Z njimi se je solidariziral tudi bivši glavni urednik »Hrvatskega dnevnika« Cvetko Stahan. Vsi uredniki, ki so službo odpovedali, veljajo za zveste radičevce. Njihova odpoved je razumljivo vzbudila v hrvatski javnosti največjo pozornost in izzvala najrazličnejše komentarje.

Praznik jugoslovanskih dobrovoljcev

lahko imenujemo zadnjo nedeljo, ko so ti vneti boreci za Jugoslavijo na slovesni akademiji v opernem gledališču v Ljubljani izročili javnosti prvo slovensko knjigo o prostovoljskem delu in pokretu.

Slavnosti se je udeležil tudi slepi polkovnik Lujo Lavrić, ki so ga prisotni pozdravili z velikim navdušenjem. Po slavnosti v gledališču so se dobrovoljci v lepem sprevodu z državno zastavo na čelu šli poklonit kralju Osvoboditelju in so položili pred njegov spomenik venec. Občinstvo je kladivarje naše državne svobode povsod navdušeno pozdravljalo.

Stanje o vinogradih

Kralj. banska uprava oddelek za kmetijstvo sporoča na podlagi tedenskih poročil iz vinskih okolišev, da se vinska trta zelo krepko in bujno razvija, ker je bilo vreme prejšnji teden za razvoj trte zelo ugodno. Trta je pred cvetjem, v lendarškem okraju trta že cvete, ravno tako v črnomeljškem okraju. Zarod je letos bolj slab na reznikih, boljši na šparonih, dokaj visok nastavek na tretjem do petem listu. Skoraj povsod se pritožujejo vinogradniki, da so n. pr. zlahktnina, čabski biser in nekatere druge sorte slabo zarodile. V ljutomerskem srezu še najbolj kaže mošlavec. Drugo škropljenje je v teku, ponekod škropijo že v tretjič. Prav so zadeli oni, ki so škropili okoli 23. maja in škropijo te dni v drugič. Dne 1. in 2. t. m. je bila vinska trta skozi dva dni neprestano vlažna vsled deževja. Pričakovati je, da bo okoli 13. t. m. nastopilo močnejše okuženje po peronospori. Važno je tedaj, da vinogradniki na to pazijo. Ponekod zamenjujejo navadno pršico, ki letos močno nastopa, s peronosporo; pa tudi kaparji nastopajo precej (Pavlova vas v krškem okraju, Slovenska Bistrica). O grozdnem sukaču prihajajo poročila, da močno nastopa.

Kaj se godi po svetu

Okrog Španije se še vedno bije huda borba med velesilami. Državljska vojna sama divja z nezmanjšano silo dalje. Nacionalistični general Emilio Molla, ki je vodil boje proti Baskom, se je smrtno ponesrečil. Na nekem izvidniškem poletu je njegovo letalo zašlo v meglo in treščilo na zemljo. General in dva generalštabna častnika, ki sta bila z njim v letalu, so mrtvi.

S smrtjo generala Molle, ki je bil dober vojskovodja in tudi spreten politik, so nacionalisti mnogo izgubili. Zato se je sedaj položaj za Baske precej poboljšal.

Preureditev kontrole

Razburjenje, ki je pred nedavnim nastalo radi spora med špansko republikansko in nem-

Oton Smot, slavni vođa ruske ekspedicije, ki je dosegla po zraku in prekoračila severni tečaj

ško vlado, se je poleglo. Anglija je predlagala nove ukrepe glede kontrole. V vseh teh vprašanjih nastopa tudi Francija solidarno z Anglijo.

Nemčija in Italija z angleškimi predlogi nista zadovoljni, češ da manjka v njih poglavje o sankcijah, ki jih sme podvzeti posamezna država proti Španiji v primeru, če bi bila napadena kaka njena kontrolna ladja.

Medtem je madridska vlada proglasila vse špansko vodovje za vojno področje. V angleških krogih je proglas vzbudil dokaj vznemirjenja in pričakujejo, da bosta zlasti Italija in Nemčija odgovorili s protiukrepi.

Med Nemčijo in Vatikanom

traja napetost dalje. Vatikan je že odgovoril na protestno noto nemške vlade zaradi protinemškega govora ameriškega kardinala Mundeleina. Vatikan je odklonil nemško zahtevo, da bi se izdali kakšni ukrepi proti omenjenemu kardinalu zavoljo njegove kritike narodno-socialističnega režima.

Odposlanstvo nemških katoliških škofov je odpotovalo v Rim. V delegaciji so vratislavski kardinal, kölnski nadškof in berlinski škof. Vsi trije so člani preiskovalnega odbora, ki po nalogu Vatikana proučuje položaj katoliške duhovščine v Nemčiji v zvezi z obtožbami proti njej.

O kulturnem boju v Nemčiji je Vatikan pripravil tako zvano belo knjigo, ki pa je za zdaj še ne misli izročiti javnosti.

Britanska imperialna konferenca

zaseda v Londonu. Zanimivo je stališče, ki so ga zavzeli delegatje do Društva narodov. Zahtevajo tole:

1. Društvo narodov mora kot koristna ustanova za reševanje mednarodnih težkoč nadaljevati svoje delo.

2. Iskreno bi želeli, da bi se odločile za vstop v DN tudi države, ki niso še njegovi člani,

zlasti Zedinjene države, pa tudi vse druge, ki stoje danes ob strant.

3. Potrebna je revizija nekaterih določb pakta o Društvu narodov, zlasti onih glede sankcij.

Zastopniki Južne Afrike so ostro kritizirali delovanje ženevske ustanove. Trdili so, da ni doživela poloma v zadnjih letih samo ženevska sankcijska politika, temveč ž njo v zvezi tudi določba člena 10., ki se je praktično izkazal brez vsakega pomena in veljave. Posebno male države so v zadnjem času izgubile sleherno zaupanje v Društvo narodov, ker so spoznale, da jim ne more več nuditi zadostne opore.

Podkarpatska Rusija

dobi avtonomijo in je češkoslovaška vlada parlamentu že predložila glede tega poseben zakonski načrt.

Na čelu Podkarpatske Rusije bo stal guverner, ki ga na predlog vlade imenuje predsednik republike. Guvernerjeva oblast je izražena v teh 3 točkah:

1. V deželnem zastopstvu vodi kot predsednik seje deželnega sveta in deželnega odbora in podpisuje vse njihove zapisnike.

2. V političnih zadevah mu pripada odločitev predysem v verskih vprašanjih in so mu med drugim priznane tudi patronatske pravice. Za mnenje deželnega sveta mora vprašati samo tedaj, kadar gre v teh zadevah za finančna vprašanja. Guverner sme nadalje imenovati župane v Užhorodu in v Mukačevu, kar je spadalo do sedaj v kompetenco vlade. Razen tega potrjuje tudi župane v vseh drugih občinah, kjer se ti

Španski general Mola, ki se ga je smatralo za desno roko generala Franca, je zgorel, ko je nadziral v letalu boj bombnikov v zraku.

volijo. V sporazumu s podguvernerjem imenuje in odstavlja tudi vse javne notarje (državne uradnike, ki so v nekdanjem madžarskem ozemlju izvajali delegirane funkcije občin). Izdaja navodila glede uporabe maloruskega jezika in potrjuje šolske knjige, sestavljene v maloruskem jeziku.

3. V šolskih zadevah mu pripada pravica imenovanja, odstavljanja, premestitve in upokojitve učiteljev, srednješolskih profesorjev, nadzornikov ter učnih moči v nedržavnih šolah.

Namestnik guvernerja je podguverner. V Užhorodu se ustanovi posebna guvernerska pisarna, do sklicanja prvega deželnega zbora za Podkarpatsko Rusijo se ustanovi tudi poseben guvernerski svet, ki ga bo tvorilo 24 članov, od katerih bo del imenovan na guvernerjev nasvet od centralne vlade, del pa izbran iz deželnega odbora in deželnega zastopstva.

Na Madžarskem

je imela stranka malih poljedelcev pred kratkim shod, na katerem je njen šef Tibor Eckhardt kot glavne in bistvene točke madžarske zunanje politike naglasil tele:

1. Nikakor in nikdar se ne moremo zadovoljiti s položajem tako zvane »trianonske Madžarske«. Naš prijatelj je samo oni, ki nas v tem pogledu razume. Zato so naši prijatelji samo revizionisti. To morajo upoštevati tudi v Nemčiji.

2. Druga točka se nanaša na naše manjšine. Doma moramo skrbeti za to, da s svojim postopanjem ne dajemo povoda tujim manjšinam za njih pritožbe.

3. Tretjič moram poudariti, da se Madžarska nikoli ne bo odrekla ideji Štefanovega kraljstva in ne bo zato nikdar postala nemški »jugovzhodni prostor«. Ideja Štefanovega kraljstva je stara tisoč let...

Znamenit fakir iz Ipe v Indiji, kateri dela s svojimi privrženci kot reformator tamkajšnjim oblastvom sive lase

Glede sodelovanja v Podunavju sem mnenja, da o prijateljstvu tu toliko časa ne more biti govora, dokler obstoja trianonska pogodba. Skrajna meja, do katere Madžarska napram svojim sosedom lahko popusti, so samo nenapadalni pakti z vsemi sosedi, ker Madžarska pač nima napadalnih namenov. Toda tudi za take pakte je nekaj pogojev, med njimi zlasti enakopravnost v oboroževanju in pravičnejša manjšinska politika sosedov napram našim manjšinam. Le pod tema dvema pogojema lahko nastane ugodna atmosfera za madžarsko popušcanje, toda le do one skrajne meje, ki sem jo naznačil.

Po teh izjavah sodeč je do madžarskega prijateljstva še močno, močno daleč.

Vojaški novinci-dijaki

Vojaški novinci-dijaki, rekrutirani leta 1936 in prej, ki imajo pravico do dijaškega roka po čl. 49 točka 1 zakona o ustroju vojske in mornarice, to je oni, ki imajo najmanj višji tečajni izpit v gimnazijah ali realkah, ali pa absolvirano popolno srednjo strokovno šolo s končno skušnjo, ki ustreza višjemu tečajnemu izpitu in bi želeli stopiti v kader letos, morajo vložiti prošnje za sprejem v kader pristojnim vojaškim okrožjem najkasneje do 1. avgusta. Prošnji je priložiti izpričevalo o končni šoli.

Slovani na severnem tečaju

V nedeljo so štiri letala ruske arktične ekspedicije priletela na Rudolfovo deželo in so potem oficijelno otvorili rusko postajo na Severnem tečaju in rezvili rusko zastavo.

Eno letalo ostane pri ekspediciji, drugi letalci pa so se vrnili v Moskvo. Ekspedicija je kakih 300 metrov pod ledom odkrila topel tok, ki prihaja bržkone iz Atlantskega oceana.

Ker je urad radi krize v kmetem gospodstvu pri izterjavi zelo milo postopal, so ostali posestniki na dolgu še precejšen znesek na prispevkih.

Urad pa teh prispevkov ne more odpisati ali zbrisati. Zato naproša vse posestnike, da v svojem lastnem interesu čimprej plačajo vse zaostale prispevke za poljedelske stroje, da se izognejo prisilnim terjatvam, katere bo moral urad v doglednem času izvesti.

Novih prispevkov za bodočih 5 let pa urad ne bo predpisoval onim, ki nimajo strojev z nad 15 HP in onim, ki stroje rabijo le za lastno porabo, ker je kraljevska banska uprava prevzela plačilo zavarovalnih prispevkov mesto lastnikov strojev.

Zavarovani pa bodo v bodoče poleg delavcev pri strojih tudi gospodarji sami; otroci do 14. leta starosti niso zavarovani.

Posestnike prosimo, da uvidijo, kako jim bo koristil nov način ureditve zavarovanja pri poljedelskih strojih, katerega se je posrečilo doseči le njim v korist.

Domači dogodki

× V krpe zaviti telesni plod moškega spola je pri Sv. Antonu pri Marenbergu našla na podstrešju med starim pohištvom posestnica Antonija Mravljakova. Prijavila je najdi-orožnikom. Osumljena je bila služkinja Jera, ki je pri zaslišanju izjavila, da ji je pri splavu pomagala neka 56letna babica. Vsa zadeva pride seveda pred sodišče.

× Ogljedalo gospodinje... V vsakem gospodinjstvu so stvari, ki pričajo o osebnosti gospodinje. Snežnobelo, brezhibno ohranjeno perilo govori zanjo bolj kot marsikatera druga dragocenost, ki ne potrebuje nege, da ostane dolgo kot nova. Gospodinje, ki to vedo, uporabljajo že desetletja dobro in preizkušeno Schichtovo milo Jelenec.

× V smrt zavoljo težkih gospodarskih razmer. Delavec in hišni posestnik Ivan Slevec v Ljubljani že dolgo ni mogel dobiti nobenega posla. Skrb za obstoj ga je končno pognala v obup. Dolg na hišici je naraščal, družina pa je trpela pomanjkanje. Končno si je Slevec v potrtosti segel po življenju in se pred kratkim ponoči obesil. Za nesrečnim delavcem plaka obupana vdova s tremi nepreskrbljenimi otroci.

× Tatinski študent. V Celju je neki 17letni dijak Josip M. z Vinjce pri Črnomlju iz zaklenjene skrinje ukradel svojemu sostanovalecu, obrtniškemu pomočniku Alojziju A. — 18 tisoč dinarjev. Po dejanju je izginil in ga zasleduje policija. Žalostni dogodek pač s strašno lučjo osvetljuje propadanje sedanje mladine. Kam nas bo to privedlo, če ne bomo kmalu znali zaježiti zla?!

× Prekajeno meso in klobase so pri Sv. Andražu v Slov. goricah odnesli vlomilci posestniku Francu Tominšku. — Tudi v Vardi pri Jurjevskem dolu so vlomilski tatovi obiskali posestnico Marijo Mlakarjevo. Odnegli so vse, kar so dosegli in mogli pobasati s seboj.

× Radičev mlajši sin se je vrnil iz Prage v Zagreb. Mladi Branislav Radič je v Pragi dokončal študije na tehniški visoki šoli in je sedaj inženjer elektrotehnike. Mladi inženjer je star šele 25 let.

× Dve smrtni nesreči. Mariborski občinski delavec, 64letni Jakob Schafhalter, je tako nesrečno padel, da je zavoljo poškodb umrl. — V Hutterjevi tovarni v Mariboru je transmisija zgrabila in raztrgala 52 letnega predilniškega mojstra Ivana Cizeja, ki je tudi takoj izdihnil.

× Celjska posojilnica d. d. v Celju je imela dne 31. maja t. l. svoj redni občni zbor. Izporočila uprave posnemamo, da je zavod odpisal vso izgubo vsled uredbe o likvidaciji kmetijskih dolgov v znesku po Din 1.186.185/16 od svojih rezerv. Po tem odpisu ima zavod enkrat za vselej odpravljene vse kmetijske zaščitene terjatve ter mu še ostane rezerv Din 7.653.289/94 in Din 8.000.000 — delniške glavnice. Doseženi čisti dobiček v letu 1936 znaša Din 612.889/97. Rezervi se dodeli Din 132.889/97 in izplača se 6% dividenda. Zavod se ni poslužil in tudi nima namena poslužiti se zaščite. Doslej je izplačal nad 2/3 starih vlog, kar mu je zaupanje povečalo in so prite novih vlog stalno več. Zato gleda zavod lahko z optimizmom v bodočnost.

× Samomor v tovarni. V neki tovarni v Gaberju pri Celju se je ustrelil 41 letni zlatar Koloman Weintraub. Prepeljali so ga v bolnico, kjer pa je v nedeljo zjutraj umrl.

× Žrtev motocikla je v Rajhenburgu pred kratkim postal šestletni Rudi Samec. Deček je prekorajčil v bližini gostilne Pleterški cesto v trenutku, ko je privozil motor. Tako je bila nesreča neizogibna. Kljub takejšnji zdravniški pomoči je mali v krški bolnici kmalu podlegel poškodbam.

× Stiri žive kragulje je ujel na Slivnici pri Cerknici pastir Tone Lovko. Oba mladiča je dobil v gnezdu, starima pa je nastavil past in sta se res kmalu ujela. Stara kragulja sta čez peruti merila vsak po več kakor 1 meter.

× Drava je pri Spuhlji blizu Ptuja naplavila truplo 30letnega zasebnega uradnika Gabrijele Skerka. Pokojni je bil doma iz Trsta, po prevratu pa je že dolga leta živel v Mariboru, a več let je bil že brez posla. Pravi vzrok njegove smrti je kljub preiskavi ostal nepoznan.

× Za izsuševanje in naselitev pančevskega močvirja je v ministrstvu izdelan nov zakonski načrt, po katerem bo vlada pri Državni hipotekarni banki smela najeti posojilo do najvišjega iznosa 120 milijonov dinarjev.

CELJSKA POSOJILNICA D. D. V CELJU

V LASTNI HIŠI NARODNI DOM

Glavnica in rezerve nad Din 16.500.000 — * Kupuje in prodaja devize in valute * Izdaja uverjenja za izvoz blaga * Sprejema hranilne vloge na knjižice in tekoči račun ter nudi zanje popolno varnost in ugodno obrestovanje

Podružnici: MARIBOR, ŠOŠTANI

× **Neljub nočni obisk** so pred kratkim imeli v trgovini Marije Vodenikove v Sp. Poljčanah. Neznani vlomilec se je splazil v lokal in odnesel več kosov raznega manufakturnega blaga, puloverjev, 500 dinarjev gotovine in uro. Ker je tisto noč močno deževalo, domači sploh niso slišali vlomilkega gosta, ki je z nakradnim blagom vred izginil brez sledu.

× **Na zadnjem sejmu v Kranju** so bile cene goveje živine take: voli I. vrste 6'50 Din, II. vrste 5'50 Din, III. vrste 4'50 Din za 1 kg žive teže; telice I. vrste 6 Din, II. vrste 5 Din, III. vrste 4'50 Din za 1 kg žive teže; krave I. vrste 5'50 Din, II. vrste 5 Din, III. vrste 4'75 dinarjev za 1 kg žive teže; teleta I. vrste 7'50 Din, teleta II. vrste 6 Din za 1 kg žive teže; prašiči špeharji 9 Din, prašiči pršutarji 8'50 Din za 1 kg žive teže. Pujski 6—8 tednov stari 140—200 Din komad. Od zadnjega sejma so narastle cene volov in telic I. vrste za 0'50 Din pri 1 kg; prav tako se je dvignila tudi cena prašičev pršutarjev za 0'50 Din pri 1 kg. Cene ostale goveje živine pa so ostale neizpremenjene.

× **Dva meseca je ležalo v Muri truplo** delavca Matije Pirca z Vranjega vrha pri Velki. Delavec je izginil začetkom meseca aprila, zdaj pa je Mura pri Radgoni naplavila njegovo truplo.

Uradni tečaji za junij

Finančni minister je predpisal za mesec junij naslednje uradne tečaje: 1 napoleon 303, 1 zlata turška lira 344, 1 angleški funt 238, 1 ameriški dolar 43'45, 1 kanadski dolar 43'15, 1 nemška marka 14'50, 1 zlot 8'25, 1 avstrijski šiling 8, 1 belg 7'30, 1 pengő 8'50, 1 braziljski milreis 2'70, 1 egiptovski funt 226, 1 urugvajski pezos 22'70, 1 argentinski pezos 13'30, 1 čilski pezos 1'35, 1 turška papirnata lira 34'30, 100 albanskih frankov 1415, 100 francoskih frankov 195, 100 švicarskih frankov 1000, 100 italijanskih lir 228'50, 100 nizozemskih goldinarjev 2388, 100 bolgarskih levov 45, 10 romunskih lejev 32, 100 danskih kron 959, 100 švedskih kron 1107, 100 norveških kron 1079, 100 pezet 160, 100 drahem 39, 100 češkoslovaških kron 151'60, 100 finskih mark 95, 100 letonskih lat 815.

Priloge je že prištel pribitek (»prime«).

Nesreče in nezgode

Te dni, zlasti čas od sobote na nedeljo, se je primerila pri nas cela vrsta tragičnih dogodkov, ki jih je treba deloma pripisati nesrečnemu naključju, deloma pa jih je povzročila nesrečna ljubezen.

Smrtno žrtev je zahtevalo usodno trčenje avtomobila s kolesom v Tremerju. Miner Adolf Brečko iz Pečovnika pri Celju se je zaletel v avto inž. A. Schmidingerja iz Celja. Brečko je radi poškodb kmalu po prevozu v bolnico umrl.

Smrt pod avtom si je izbral 49letni gradbenik Josip Spaur iz Zemuna. Vrgel se je v Rimskih toplicah pod avto prevoznika Baldasina iz Celja in na mestu izdihnil. V obupni korak so Spaura pognale težke denarne skrbi.

Fantovski pretep je o priliki vojaških naborov nastal med fanti v Slovenski Bistrici, kjer so zabodli naravnost v srce delavca Antona Juhart, ki je bil pri naboru potrjen k vojakom. Juhart je takoj izdihnil. Uboja je osumljen 29letni delavec Ivan Fišinger, ki je med pretepom tudi sam dobil okrog 20 vbodljajev z nožem v vrat, desno stran prsi in v pljuča in se bori s smrtjo.

Zrtev planin je postal 24letni sin pekoveškega mojstra Josip Pirtovšek iz Dravograda. Smrtno se je ponesrečil na Urški gori.

Ljubico je obstrelil, sam se je obesil v zaporu v Ljubljani 28letni primorski emigrant Ladislav Česen, po rodu iz Goč pri Vipavi, a stanujoč v Velesovem pri Cerkljah na Gorenjskem. Vzrok: beda! Česen je bil brez posla, a se je hotel poročiti s svojo izvoljenko Kobalovo. Dekle se je branila tega koraka in svetovala fantu, naj si najprej zagotovi obstoj. To ga je tako razburilo, da jo je obstrelil. Ona je v bolnici že izven nevarnosti, Česen pa se je v zaporu, kamor so ga odvedli po aretaciji, obesil.

Zrtev ljubezni je v Uršnih selih na Dolenjskem postala 21letna Marija Klobučarjeva. Njen fant, 28letni Janez Klemenčič, ji je v ljubosumnju prerezal vrat, da je izkravela in izdihnila, sam pa je skočil v vodo in utonil. Tragedija obeh mladih ljudi je vzbudila sološno pomilovanje.

Likvidacija kmet. dolgov

Na podlagi uredbe o likvidaciji kmetijskih dolgov mora država povrniti denarnim zavodom razliko, ki jo pri odpisu 25% kmetijskih dolgov ne morejo kriti z rezervami in polovico delniške glavnice. To razliko krije država s 3 odstotnimi drž. obveznicami, ki se amortizirajo v 20 letih.

Na osnovi čl. 11. odst. 2. uredbe o likvidaciji kmetijskih dolgov je sedaj finančni minister izdal pravilnik o izdajanju in anuitetni službi triodstotnih obveznic za likvidacijo dolgov.

Po tem pravilniku bo država izdala obveznice, ki se imenujejo 3 odstotne obveznice za likvidacijo kmetijskih dolgov. S temi obveznicami se bodo izplačevale nepokrite razlike pri odpisu 25% kmetijskih dolgov. Deli izpod 100 Din se bodo izplačevali v gotovini, če so manjši kakor 50 Din, z obveznico za 100 Din pa, če znašajo več kakor 50 Din.

Te obveznice bodo izdane v kosih po 100, 500, 1000, 5000 in 10.000 nominala. Obveznice bodo nosile 3% obresti od prvega marca 1937. Izplačilo obresti se bo vršilo na osnovi predloženih kuponov, počenši s 1. marcem 1938, ko zapade prvi kupon. Obveznice se imajo amortizirati v roku 2 let. Prvo odplačilo dolga se bo izvršilo 1. marca 1938, poslednje pa 1. marca 1957.

Sejmi

13. junija: v Zireh, Trebnjem, Zdenski vasi, Zalcu, Sv. Barbari v Halozah, Sv. Antonu na Poh., Brežicah, Kozjem, Mali Nedelji, St. Janžu, Dravogradu, Žig. vrhu nad Sevnico, Lescah, Starem trgu pri Crnomlju, Zdenski rebri pri Sv. Antonu.

14. junija: v Vinici, Kranju, Središču.

15. junija: v Ormožu, Ptuju, Dravogradu, Mózirju, Oplotnici, Planini, Trbovljah, Dol. Lendavi, Kamniku, Dobu, Kočevju, Semiču, St. Vidu pri Stični.

16. junija: v Dol. Lendavi, Prosenjakovcih, Ljubljani, Trziču.

17. junija: v Sv. Vidu pri Grobelnem, Turnišču, Crnomlju, Šmihelu-Stopičah.

18. junija: v Mariboru, Ptuju, Dokležovju.

19. junija: v Poljčanah.

»**EKONOM**« osrednja gospodarska zadruga v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7. Nudi po najnižjih cenah vse vrste deželnih pridelkov, najfinejšo domačo in banaško moko, koruzo, krmila, špecerijsko blago itd.

VELIKA ZALOGA

vseh vrst umetnih gnojil, modre galice, trboveljskega in splitskega portland cementa ter vseh vrst zidne opeke kakor tudi krovcev tovarn »ILOVAC«, Karlovac, »Bohn«, Vel. Kikinda in Jelovšek, Vrhnika.

Hranilne knjižice

raznih denarnih zavodov kupujemo proti takojšnjemu plačilu v gotovini. Sporočite najnižjo ceno na upravo lista pod šifro »Gotovina 88c.

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in pocenito

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA, GREGORČIČEVA ULICA 23
TELEFON ŠTEV. 25-52

Kmetijski hranilni in posojilni dom

reg. zadr. z neomejeno zavezo **v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 1**

Telefon št. 28-47 Rač. pošf. hran. št. 14.257 Brzjavi: Kmetiskidom

Račun pri Naročni banki

Eskontuje menice

Daje kratko-
ročna posojila

Izvršuje
ostale denarne posle

Zaupajte denar domačemu zavodu!

NOVE VLOGE
vsak čas razpoložljive obrestuje
po 4%
vloge proti odpovedi — 5%
Za vse vloge nudi popolno varnost
Otvorja tekoče račune